

samenvatting omschreven gevoelens afwijkende opvattingen van principiële aard aanduiden, die de Gereformeerde belijdenis raken, en verklaart, dat, hoer ook gehoopt mag worden, dat de afwijkende broeders overtuigd worden, dat hun gevoelens met Schrift en belijdenis strijden, „wij het personen geldt, die wij veelszins hoog schatten“, nochtans, „de toestand ernstig is, veel ernstiger dan menigen vermoeden of erkennen wil“.

Ondergeteekenden, pijnlijk door het bovenstaande getroffen, hebben gemeend voor dit ingezonden stuk in de leidende kerkelijke bladen een plaats te moeten vragen, wil ze door dergelijk schrijven den vrede in de Gereformeerde Kerken bedreigd achten, en meenen, dat er onrust door wordt gekweekt. Alle meelevende Gereformeerden weten, dat Prof. Dr. V. Hepp een brochure reeks schrijft, onder den titel: „Dreigende Deformatie“. De Hoofdredacteur van „De Heraut“ wijst de laatste maanden telkens op de onrust in onze kerken, en wordt hierin door anderen gevolgd. Het treft telkens weer, dat artikelen, gewijd aan het leven in onze kerken — dat volgens schrijvers op stormseizoen staat — in vage termen allerlei afwijkingen aanduiden. Zij, die zulk een „booze leer“ indragen worden niet genoemd, al zijn de namen van hen, die zoo fel bestreden worden, bij velen bekend.

Laat men ons goed verstaan: Afgezien van de vraag of het wenschelijk is publiek op allerlei zaken in te gaan, nu de Generale Synode een commissie benoemde, welke binnenskamers verschillende „kwesties“ onderzoeken zal, waardeeren wij zeer het pogen om op dreigende deformatie te wijzen en mede daardoor, onder Gods zegen, de kerken voor afglijden te bewaren, indien namelijk de symptomen van die dreigende deformatie er inderdaad zijn. Maar in dat geval is het o.i. niet voldoende in vage termen te spreken, maar moeten „man en paard“ worden genoemd en de afwijkende leeringen ten volle beschreven.

Wanneer catechisanten met het artikel uit de „Prov. Dr. en Asser Courant“ bij hun predikant komen met de vraag: „Is de ziel nu sterfelijk?“, dan spreekt dit boekdeelen. En de wereld lacht, en meent te kunnen wijzen — o.i. ten onrechte! — op onze gebrokenheid en verdeeldheid, welke zich op vele terreinen moet openbaren!

Het lijkt ons gevaarlijk en allerminst dienstbaar aan den vrede onzer kerken, wel publiek over allerlei zaken te schrijven, maar voorts de eenvoudige menschen te laten gissen en raden, naar wat er nu eigenlijk is. Deze eenvoudigen hebben thans recht op het weten der namen en de juiste toedracht der zaken.

Indien de zaak zoo ernstig is als door bovengenoemde e.a. wordt gezegd, dan komt ernstig de vraag bij ons op of dan niet de Generale Synode, die provisioneel gesloten is, zoo spoedig mogelijk weer dient samen te komen, om in den weg van de broederlijke liefde elkaar te vinden en den vrede der kerken te zoeken. Zoals het nu gaat meenen ondergeteekenden, dat Gods eer er niet mee gediend is. In het Noorden van ons land — waarover zij eenigszins kunnen oordeelen — heerscht geen onrust in de kerken, God zij dank. Doch zoo wordt men onrustig gemaakt. Wordt er bovendien op deze wijze aan de dwalende broeders — indien ze dat zijn — ten volle recht gedaan?

Door liefde tot onze kerken gedreven, hebben we dit geschreven, en vragen we of het nu niet anders kan, en de gemeenschap der heiligen geen anderen weg eischt! God zij alle leidende personen in onze kerken genadig, opdat zij samen zoeken Zijn eer, en daarin beleven het Woord van onzen Koning: „Hebt elkander lief“.

D. SCHEELE.
B. A. BOS.

Naschrift. Het in bovenstaand artikel geciteerde bericht heeft in ettelijke bladen gestaan. Het zal wel van een persbureau komen; de vermelding van het één, en de niet-vermelding van het andere geeft zelfs vermoedens omtrent den naam van het bureau. Zie overigens elders in dit nummer.

K. S.

POPULAIR-WETEN. [SCHAPPELIJKE SCHETSEN]

„Het Proces tegen Jezus van Nazareth“.

III.

Het Eerste Proces voor Pilatus.

Na het proces voor het Sanhedrin wordt nu onze aandacht gevraagd voor de gebeurtenissen voor Pilatus in het rechthuis.

Jezus wordt gebracht naar den burcht Antonia, waar de stadhouder het verhoor afnam, nadat de Joden hun aanklacht tegen den Heiland hadden ingediend. Wij kunnen nu niet breed ingaan op de belangrijke vraag waar de Heiland door den stadhouder verhoord werd en door soldaten gehoord. Laat ons volstaan met de mededeeling, dat op goede gronden aannemelijk is gemaakt, dat Gabbatha te vinden is op den burcht Antonia, de vesting, die den Tempel (die ook zelf een machlige vesting was!) bewaakte.

Wanneer wij dan de evangeliën lezen, dan is de gang van de gebeurtenissen voor Pilatus alles behalve duidelijk. En zoo zal het voor velen een openbaring zijn te hooren, dat er twee processen gevoerd zijn. Dat wordt vooral duidelijk gemaakt in het Johannes-evangelie.

Natuurlijk konden de evangelisten slechts een uiterst korte schets van de processen geven; alles ongeveer in telegramstijl. En alle opmerkingen, die zij gemaakt hebben, verdienen dan ook nauw-

Registers op „Christus in Zijn Lijden“.

Op verzoek wijs ik er op, dat verleden jaar uitvoerige registers verschenen zijn op mijn „Christus in Zijn Lijden“. Ze zijn bij de N.V. Uitg. Mij J. H. Kok te Kampen verkrijgbaar gesteld.

Met deze aankondiging maak ik een fout van verleden jaar goed. Toen reeds is me gevraagd, deze door bekwaame hand samengestelde registers hier te vermelden; ik heb het toen vergeten. Moge ik thans de auteurs, die geheel op eigen initiatief dit werk hebben aangevat, en op veelszins loffelijke wijze volbracht hebben, daarvoor nog eens hartelijk danken. Wie nog niet weten mocht, dat ze verschenen zijn, is thans er mee in kennis gesteld.

K. S.

Nederlanders in Parijs.

De kerkeraad van Brussel vestigt de aandacht van de kerkeraden der Gereformeerde Kerken in Nederland op het feit, dat voor den opbouw van het Nederlandsch Paviljoen op de Wereldtentoonstelling te Parijs Nederlandsch personeel zal worden gebruikt.

In verband hiermede wordt medegedeeld, dat iedereen Zondagmorgen om half 11 in ons gebouw Rue Lekain 3-5, Paris (XVIe), een Gereformeerde kerkdienst wordt gehouden.

De adressen van Gereformeerde Nederlanders, die er eventueel heen zouden gaan, worden gaarne bij vertrek zoo spoedig mogelijk ingewacht bij Ds J. Maaskant, 406 Boulevard du Souverain, Woluwe, St-Pieter, Brussel (België).

Zeer gaarne geef ik dit bericht hier door. De arbeid van den Brusselschen kerkeraad verdient diepe waardeering.

K. S.

Scheepswerf de Kroonprinces.

Scheepswerf de Kroonprinces, door Herman de Man. — Ned. Keurbouwerij, Amsterdam.

De Kroonprinces is een oud kavalje. Dat ruikt naar roest en carbolineum. Van de rivierzijde uit, dus zoo de schippers er op kijken, is 't welgezegd een knap stuk bedrijvigheid. Maar de schippers weten ook — past op met de Kroonprinces, want ze zijn er heel niet met den stroom mee. Kwaadaardig volk, woest op geld.

Een schuit op het droge, een muis in de val. — Dat is elkaar doorgegeven al door de vaders van de vaders, die hun brood zochten op het water. En zoo 't weeral een mager stuk brood is (en schippers weten daarvan mee te praten) zwaar klemt dan de scheepshypotheek en de aflossingen.

Onze literatuur bezit in Herman de Man een volbloed regionist. Weinigen kennen zoo grondig het gebied tusschen Rotterdam en Utrecht, waardoor de Hollandsche IJssel stroomt, als hij. En hij bezit de eigenschap die den regionist kenmerkt — liefde voor zijn streek, in hooge mate. Die liefde voelen we kloppen in alle boeken van Herman de Man. En in dat opzicht sluit dit nieuwe werk van den schrijver aan bij heel zijn oeuvre. Of hij nu den boer uit „Het wassende water“ tot centrale figuur neemt, of juffrouw Cato van „de Kroonprinces“, de wijdheid van het polderland en de frisheid der Hollandsche wateren geven aan zijn werk die aparte bekoring, die het tot echt Hollandsch werk maakt.

gezette overweging! Voor wij nu alle onderdeelen der beide processen kort bespreken, willen wij eerst het schema weergeven.

Het Eerste Proces: Joh. 18:29-19:5.

1. Technische voorbespreking: voor welken rechter moet het proces gevoerd worden: Joh. 18 vs 29-32.
2. Aanklacht der Joden: Luc. 23:2.
3. Aangeklaagde door Pilatus verhoord: Luc. 23:3; Joh. 18:33-38.
4. Resultaat van het verhoor meegedeeld: Luc. 23:4; Joh. 18:38.
5. Aanklacht door de Joden verscherpt: Luc. 23:5.
6. Eerste helft der aanklacht onderzocht: Luc. 23:6-12.
7. Tweede helft der aanklacht onderzocht: Luc. 23:13-15.
8. Het vonnis van het eerste proces: Luc. 23:16.
9. Het Barabbas-intermezzo. Marc. 15:6-15; Luc. 23:17-25; Joh. 18:39-40.
10. Bevel om vonnis te voltrekken: Joh. 19:1-3.
11. Voltrekking van het vonnis geconstateerd: Joh. 19:4, 5.

...

Het Tweede Proces: Joh. 19:6 v. v.

1. Technische voorbespreking: hoe komt Jezus toch aan het kruis? Joh. 19:6.
2. Aanklacht der Joden: Joh. 19:7.
3. Aangeklaagde door Pilatus verhoord: Joh. 19 vs 9-11.
4. Resultaat van het verhoor meegedeeld: Joh. 19:12a.
5. Aanklacht door de Joden verscherpt: Joh. 19:12b.

De Man is niet alleen een geboren verteller, hij is meer dan dat. Hij verstaat de kunst, figuren te scheppen die men niet meer vergeet. En dat kan slechts een verteller, die zijn kracht zoekt in beheersching. Want „vertellen“ leidt zoo licht tot de kwaal, waaraan vooral veel boeken van vrouwelijke auteurs laboreeren. Vertellen ontardt dan in zoetjes voortbabbelen over onbenulligheden, oninteressante verslagen van oninteressante dialogen, die den lezer slechts kriebelig maken. „Verlengde thee-visites“, noemde Anthony Donker zulk geschrift eens. En het is begrijpelijk, dat juist die veelheid van woorden de contouren verdoezelt.

Cato Lafabry, de bazin van de scheepswerf aan den IJssel, is een man-wijf. Hard, onverschrokken, zonder pardon voor anderen en zichzelf. Met haar broer Marius beheert ze de werf, vaders erfdeel. Een solied, ouderwetsch bedrijf, waar naar de oude wijs nog met de hand geklonken wordt. Van de Rotterdamse stoomhamers en luchthamers moet Cato niets hebben. Maar van crediet ook niet. Boter bij de visch, is haar parool. Zelfs de Provinciale Waterstaal zou ze contant willen laten betalen, voor het breeuwen en teren van een houten zandbak. Ze belast haar teekenaar om een maan-brief te schrijven.

„Juffrouw“, zegt de teekenaar, „maar...“
„Maar? Maar? Doen zeg ik je! Hebben wij bij de Provincie crediet, als we ze een harden weg vragen? Of bij waterwerk? Kanneen we leges bekommen op crediet? Schrijf den brief uit.“
„Maar baas Marius zegt toch...“
„Die zegt niks. Ik zeg hier. En als 't jou niet aanstaat, menter met een hoed op, dan kan je opduvelen, van veertien dagen gaan aftellen. Van avond geef ik je de werkuren en de verschootten op.“

Ze haalt uit haar kralen rouwbeurs een wasdoeken boekje. „'t Is toch al een mager karwei, aan zoo'n zandbak. En met groot werk varen ze naar Rotterdam, daar zijn wij zeker niet mans genoeg voor.“

Marius, met zijn minder wilskrachtige natuur, moet voor Cato bukken. Hij is een wonderlijk mensch, die Marius. Urenlang kan hij in de kajuit van een schip dat op de werf ligt, bij 't polkachtje zitten. In de schippersgezinnen, die dan tijdelijk op de helling van „de Kroonprinces“ leven, zoekt hij onbewust een beetje warmte en huiselijkheid. Hij wordt het nooit moe, naar hun verhalen te luisteren.

De schipper Bart Zwartewaai is de eerste, die ontdekt dat er toch een hart klopt onder het roestige japonslijf van de Kroonprinces.

Bart Zwartewaai is met zijn kapotte schuit op de werf van Cato terecht gekomen. Een bouk van een man, als uit eikenhout gekapt. Dit, een mensch die haar aandurft, is iets ongekennds voor de Kroonprinces.

Er is iets, wat haar onweerstaanbaar aantrekt in Zwartewaai. Na elken fellen woordenstrijd blijft de ruige schipper de baas. Het gelukt hem, Cato klein te krijgen. Ze wordt zichzelf bewust dat er toch iets anders moet zijn voor een vrouw dan profielijzer en teer, hennipwerk en takelage. Maar hij is niet in haar leven gekomen om er te blijven. Bart Zwartewaai geeft zijn vrijheid niet prijs, voor geen enkele vrouw. Hij vaart weer verder, als zijn schuit gerepareerd is. Maar voor Cato is het leven veranderd.

„Wat ik je gezegd heb, dat zal je toch nooit meer vergeten, trotsche kroonprinces. Maar 'k ga het weer goedmaken. Jij haalt de deuken uit m'n klippen, ik wil je hier niet achterlaten met deuken“

6. Het vonnis van het tweede proces: Joh. 19 vs 13-15.

7. Bevel om het vonnis uit te voeren: Joh. 19:16.

8. Het vonnis voltrekken:

9. Voltrekking van het vonnis geconstateerd: Mc. 15:44, 45.

...

Wanneer wij op deze wijze een overzicht hebben onvangen van den gang van het geding voor Pilatus, willen wij nu een begin maken met de bespreking van het eerste proces.

1. Technische voorbespreking: Joh. 18 vs 29-32.

De eerste vraag is natuurlijk deze of het proces wel voor den stadhouder kan gebracht worden; of hij de aanklacht ontvankelijk zal verklaren. Vandaar zijn vraag aan de Joden: „Wat voor beschuldiging brengt gij tegen dezen mensch?“ Pilatus wist toch uit de rapporten van den bevelvoerende officier bij de gevangenneeming dat Jezus geen rebel was. Hij wordt nu in deze opvatting over Jezus versterkt door het feit, dat de Joden geen goede gronden voor hun aanklacht hebben; immers zij houden hun aanklacht zeer algemeen en vaag en beweren zoo negatief als mogelijk is: „Indien deze geen kwaaddoener ware, zoo zouden wij u hem niet overgeleverd hebben“. Zij bedoelen ermee te zeggen: Jezus is een misdadiger naar de opvattingen van het Romeinsche recht. Zie daarom goed toe en dan zult ge wel bemerken, dat dit een zaak betreft, die door u, als beschermers van Rome's wetten, moet onderzocht worden.

En nu staat Pilatus de Joden toe, nog wel officieel, Jezus te oordeelen naar hun joodsche

in
kro
D
eers
en
Kro
En
beel
spro
Al
voor
aand
Ze
en z
Daa
strat
voor
zaam
geble
al te

He
En C
haar
te ve
den
Dor
haar
Net
men
opgek
plann
volgt
teeker
Samer
dert
hij C
Cato
jonger
en hij
schap.
Maa
trouw
in de
wijken
Kroon
verster
werf,
Het
schen
beluste
raadse
Kroon
pagnon
vinden.
haal z
Groo
bouwd.
den dag
te wate
bemerkt
In ee
Cato d
verder
in 't vo
nen wij
Als C
kind te
een doe
als wed
naar ha
Voor
haar en

wetten.
van zich
We vi
deze ho
En vó
gebrek
eens den
Nu, d
behalve
We zu
verklari
houder l
dristen o
quaestie
door de
De rome
niet in m
van een
overwom
maar de h
Het blijkt
zaak only
indien de
dat er ee
in het op
de vraag
aanklacht
meende v
om deze
handelen.
vonnissen
d o o d - v o r
Pilatus b
procedure
kan dan